

MISTR
tradiční rukodělné výroby
Středočeský kraj

Jiří Růcker, osobnost s kořeny ve Středočeském kraji

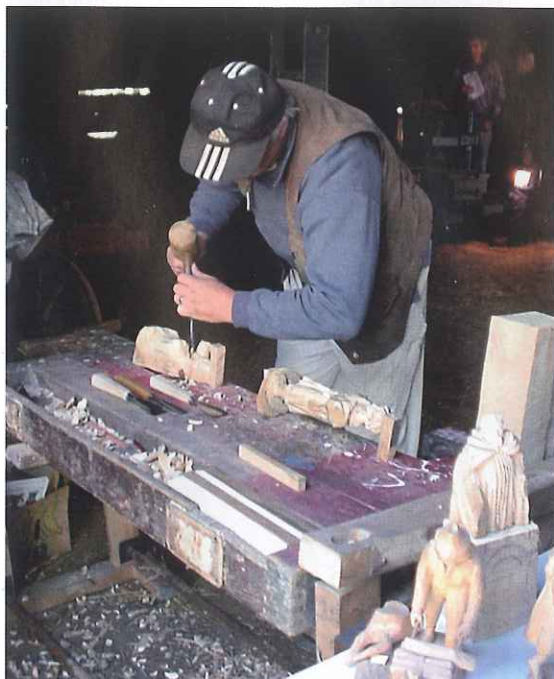
Český Brod a Pečky u Kolína – dvě místa ve Středočeském kraji, která inspirují uměleckého rytce v tvorbě, navazující také na lidovou tradici.

Českosbrodský rodák Jiří Růcker se sice narodil v Českém Brodě, ale vlastně celý život tráví v Pečkách nedaleko Kolína. Odmala toužil pracovat se dřevem, ale protože jeho pradědeček, dědeček i otec byli kovolitci, vystudoval nakonec kovorytectví.

Začínal jako rytec kovů poštovních razítek, později pracoval jako mědirytec i ocelorytec na razidlech pro výrobu šperků, odznaků a medailí. Spolupracoval s významným českým grafikem a rytcem známek Josefem Herčíkem. Později v Brně vystudoval obor muzejní konzervátor.

Pedagogicky působil ve Středním odborném učilišti umělecko-řemeslném v Praze, kde vychoval několik rytců, a jako pokračovatele v oboru vyučil i svého syna. Věnuje se také práci s nevidomými, pro které připravuje dílny na různých výstavách.

I při práci, studiu a rodině si našel čas na svou starou lásku – dřevo. Ve volném čase se věnuje řezbě na pažby zbraní a výrobě loutek, perníkářských forem a betlémů. Mimoto mapuje, fotografuje a skicuje betlémy po celé republice. S Vladimírem Vaclíkem založil betlemářskou organizaci a se svými přáteli je členem Občanského sdružení pro zachování tradice perníkářských forem.

Jiri Rucker, an artist with roots in the Central Bohemia Region

*Cesky Brod and Pecky u Kolina
– two places in Central Bohemia that
inspire the engraver whose art is partly
a continuation of folk traditions.*

Although Jiri Rucker was born in Cesky Brod, he spent all his life in Pecky, not far from the town of Kolin. Ever since he was little, he longed to work with wood, but as his father, grandfather, and great-grandfather were metal founders, he ended up studying metal engraving.

He started as an engraver working on metal stamps for the post office. He later worked with copper and steel, engraving stamping dies for making jewellery, badges and medals. He has worked with the leading Czech graphic artist and stamp engraver Josef Hercik. He later studied the field of museum conservator in Brno.

He has taught at the arts and crafts vocational secondary school in Prague, where he trained several engravers, and also taught his son to follow in his footsteps. He also works with the blind, for whom he prepares workshops at various exhibitions.

Even while working, studying and looking after a family he has found time for his old love – wood. In his free time he carves gunstocks and makes puppets, gingerbread moulds and nativity cribs. In addition, he documents, photographs, and sketches nativity cribs all over the country. With Vladimír Vaclík he founded a nativity crib organisation and with his friends he is a member of the Civic Association for the Preservation of the Tradition of Gingerbread Moulds.

Since 1990 this hobby has been his official occupation. When health reasons prevented him from doing as much intricate engraving work as before, he turned his attention more to working with wood and creating gingerbread moulds. Jiri Rucker presents his creations at various gingerbread-making and wood-carving exhibitions both in the Czech Republic and abroad.

Od roku 1990 se tato záliba stala jeho oficiálním povoláním. I když se už v poslední době ze zdravotních důvodů tolik nevěnuje drobné rytecké práci, o to více pracuje se dřevem a tvoří formy na výrobu perníku. Svá díla prezentuje Jiří Růcker na různých výstavách perníkářského i řezbářského zaměření nejen v Česku, ale i v zahraničí.

Jiří Růcker obdržel na návrh Regionálního muzea Kolín titul **Mistr tradiční rukodělné výroby Středočeského kraje**.

Pracovní postup výroby perníkářských forem

Při výrobě forem je nutné pamatovat na funkčnost, trvanlivost a estetický dojem výrobku. Dřevo je tedy pro tento účel třeba vybírat velmi pečlivě a dokonce samo kácení je třeba provést ve správné době. Dřevo se po rozřezání na fošny a prkna suší v přirozeném prostředí v hráních, proložené. Během roku je třeba hráně alespoň dvakrát přerovnat. Neomítnutá prkna a fošny je třeba zbavit kůry.

Podle charakteru dezénu formy, stylu vypracování a množství detailů vybírá Jiří Růcker správný druh dřeva podle zkušeností našich předků. Pro výrobu forem používá dřevo listnatých stromů - buk, ořech, hrušku, jabloň, švestku a zimostřez, tedy výhradně dřeva tvrdá až velmi tvrdá.

Dřevo správně vysušené se vyhoubluje, zakrátí se výška formy a vybrousí povrch. Samotný postup prací na reliéfu formy se liší, jde-li o vlastní námět, repliku nebo kopii. U vlastní kresby provedené přímo na dřevo, případně předkreslené na papír je postup jednodušší o to, že se jedná o převedení vlastní představy, zatímco u druhého je třeba pomocí zdlouhavých a pracných postupů a speciálního nářadí převést tvar, hloubky, styl kresby a řezby, k čemuž si často musí vyrobit i příslušná potřebná dlátka.

Pro zpracování se musí mít na paměti, že později při pečení perníku mohou způsobovat velké rozdíly v reliéfu formy obtíž s rovnoměrným propékáním, kdežto příliš malé dělají ve výsledku nevýrazné kontury.

Kresba na papíře se překopíruje na dřevo. Půlkulatými dlátky se zahloubí hrubý obrys formy, jemnější řezba se koriguje pomocí ztracené kresby. Nakonec se vypracují detaily. Náročnější partie se ověřují kontrolním otiskem.

At the suggestion of the Kolin Regional Museum, Jiri Rucker was awarded the title **Master of Traditional Handicrafts of the Central Bohemia Region**.

How gingerbread moulds are made

When making moulds, it is important to keep in mind the product's function, durability and aesthetic impression. The wood must therefore be chosen very carefully – the tree even has to be felled at the right time. After being sliced up into planks and boards the timber is dried out naturally in racks. The rack has to be levelled at least twice a year. The bark has to be removed from the uncoated planks and boards.

Depending on the mould design, the way it will be worked and the number of details, Jiri Rucker chooses the right kind of wood, drawing on all the experience of our ancestors. Wood from deciduous trees is used to make the moulds: beech, walnut, pear-tree, apple-tree, plum-tree or box-tree, in other words only hard or very hard wood.

Once the wood has properly dried out it, is planed and cut to the mould height and then the surface is sanded smooth. The actual method of working on the relief of the mould differs depending on whether it is an original design, a replica, or a copy. When the pattern is carved directly into the wood, or possibly first sketched out on paper, the work is simpler because it is just a question of realising an original idea; otherwise it involves time-consuming and laborious techniques and special tools to transfer the shape, depth, style and carving, sometimes even requiring a specially made chisel.

It is also necessary to keep in mind that big differences in the relief of the mould can cause problems later when baking the gingerbread, as it may not be evenly baked through; on the other hand, when the relief is not sufficiently pronounced the resulting contours are not so visible.

A drawing on paper is copied onto the wood. Semi-circular chisels are used to dig out the mould's rough outline; then comes the finer carving work following contours pencilled into the wood. The most intricate parts are tested with sample prints.

